A°. 1848. N°. 156.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is ƒ5 in de drie maanden.

DONDERDAG 27 JULI.

De prijs der Advertentiën is van *een* tot *vijf* regels, ƒ1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Kan men tegelijker tijd aan de ministertafel en op de banken der vertegenwoordigers zitten?

—

II.

»De grondwet,” aldus ging de heer DE KEMPENAER voort te redevoeren, »bepaalt in art. 93 dat de hoofden »der departementen van algemeen bestuur zitting hebben in de beide Kamers en voegt er bij:” »»Zij hebben »»alleen eene raadgevende stem *ten »»ware zij tot leden der Vergadering »»mogten benoemd zijn.*”” »De grondwet *gedoogt* dus en *wettigt* het dat beide betrekkingen, die van lid van eene »der Kamers en die van minister, »worden opgenomen en vervuld door »denzelfden persoon. Ik zeg niet dat »die vereeniging geene moeijelijkheden »kan baren voor hem, die in gewone »tijden definitief eene ministerieële betrekking bekleedt en tegelijk vertegenwoordiger is, maar ik kan mij »die moeijelijkheden niet, immers niet »*onoverwinnelijk*, denken voor den »vertegenwoordiger, die in het tegenwoordig tijdperk door 's Konings »keuze tevens geroepen wordt om tijdelijk te behartigen en waar te nemen het ministerie van Binnenlandsche Zaken. Ziedaar, waarom *burgerpligt* (?) mij heeft aangezet om »beide betrekkingen gelijktijdig te bekleeden.”

Dat »de *grondwet* in artikel 93 gedoogt” en »wettigt” dat beide betrekkingen door denzelfden persoon worden opgenomen en vervuld is zeker niet *thans* eerst door den heer DE KEMPENAER ontdekt, want toen hij in 1844 voorstelde de grondwet te *veranderen*, stelde hij ook een artikel voor: »De leden der Staten-Generaal kunnen *niet* te gelijk zijn hoofden der »departementen van algemeen bestuur” en hij beriep zich tot staving hiervan op »het *uitsluitend* karakter der wederzijdsche pligten, welke de minister evenwel, tevens lid der Staten-Generaal, te gelijk zou moeten vervullen.” Zelfs den 11den april jl. stelde de heer DE KEMPENAER nog de onvereenigbaarheid der twee functiën van minister en vertegenwoordiger voor en zeide in het verslag aan den Koning: »De minister heeft, als zoodanig, pligten te vervullen, wier betrachting met de bekleeding eener »plaats in de volksvertegenwoordiging »niet zamengaat. Niemand kan te gelijk aan de ministertafel en op de »banken der Afgevaardigden zitten.” Of de *tegenwoordige* grondwet de vereeniging van beide, betrekkingen »gedoogt” en »wettigt” is hier de vraag niet. Het is de vraag: of de heer DE KEMPENAER meent, dat beide betrekkingen vereenigbaar zijn? en tot zijn ministerschap hield de heer DE KEMPENAER het er voor, dat de eene betrekking de andere »uitsloot” en dat de twee functiën »niet zamengaan.” Zou het dan niet passend en billijk, of liever, zou het iets meer dan consequent geweest zijn, zoo de heer DE KEMPENAER-*minister* op had gehouden den heer DE KEMPENAER-*lid der Kamer* te zijn? »Neen,” zegt de heer DE KEMPENAER, »dat behoefde »ik niet; *want*” — let wel op — »*het »werd van geene zijde van mij* GEVORDERD.” Is de heer DE KEMPENAER dan alleen consequent, wanneer het van hem wordt »gevorderd”?

Is het in allen gevalle niet ten hoogste bevreemdend en verdacht wanneer men een staatshervormer zich te zijner verontschuldiging hoort beroepen op dezelfde wet die hij afkeurt en door eene andere wil vervangen? wanneer men hem zich hoort uitroepen en verkondigen als een vertegenwoordiger des volks op het eigen oogenblik, dat hij die zoogenaamde *volks*vertegenwoordigers uit elkander jaagt en hun in het openbaar verwijt, dat hunne vertegenwoordiging »eene *fictie*” is, terwijl hij er »eene *waarheid*” van zal maken? Is het niet allerongerijmdst, van »blijken van vertrouwen” te spreken tot een ligchaam terzelfder ure dat men voorstelt het als een onbruikbaar, en niet te vertrouwen werktuig ter zijde te werpen?

De heer DE KEMPENAER zegt niet »dat die vereeniging van betrekkingen »geene moeijelijkheden kan baren voor »hem, die in gewone tijden definitief »eene ministerieële betrekking bekleedt »en te gelijk vertegenwoordiger is,” maar hij kan zich die moeijelijkheden niet, »immers niet *onoverwinnelijk* (?) »denken voor den vertegenwoordiger, »die in het tegenwoordig tijdperk »door 's Konings keuze tevens geroepen »wordt om tijdelijk te behartigen en »waar te nemen het ministerie van »Binnenlandsche Zaken.” Men ziet dat de heer DE KEMPENAER zich hier verschuilt achter het *tijdelijke* van zijne betrekking en het »tegenwoordig »tijdperk,” maar dit zijn inderdaad niets dan uitvlugten, waarmede men zich bij gebreke van argumenten behelpt.

Waarin toch verschilt een *tijdelijk* minister van een *definitief*? In niets dan in den naam. Wat het woordeke *tijdelijk* in Nederlandschen zin beteekent, weet ieder en ieder kan gemakkelijk raden wat het in *Burgerlijken* zin zal beteekenen. Wij hebben een *tijdelijk* besluit van 11 december 1813, dat sints langer dan dertig jaren voortduurt, *tijdelijke* Fransche wetboeken die meer dan een 's menschen leeftijd in werking bleven, en ook *tijdelijke* ministers die de *niet-tijdelijke* overleefden. Doch dit daargelaten: al bleef men slechts een vierendeel jaars, zes weken of veertien dagen in functie, indien de *betrekkingen* onvereenigbaar zijn, indien zij, — gelijk de heer DE KEMPENAER in 1844 beweerde — elkander »uitsluiten,” indien zij, — gelijk de heer DE KEMPENAER den 11den april beweerde — »niet zamengaan,” dan kan men ze niet, zelfs niet voor éénen dag, in zijnen persoon vereenigen. Kan men een dag of een week lang tegelijk aan de ministertafel en op de banken der Afgevaardigden zitten, dan kan men het ook een jaar lang, ja, zoo lang men zelf slechts verkiest. Of men *tijdelijk* minister, of *definitief* minister is, of men minister is voor zes *weken* of voor zes *jaren*, de betrekking verandert niet. Sluiten, gelijk ook de heeren DE KEMPENAER en VAN HEEMSTRA erkennen, het ministers- en het vertegenwoordigers-ambt elkander uit, gaan zij niet zamen, dan kan men ook niet die twee betrekkingen in zich vereenigen zelfs niet »in het tegenwoordig tijdperk” en in deze *buitengewone* tijden.” Een man van karakter heeft slechts één woord dat hij gestand doet, al wordt ook »de opoffering zijner betrekking van geene »zijde van hem *gevorderd*.”

Het heeft ons veel genoegen gedaan dat de heer VAN ROSENTHAL, die nog niet genoeg in de verborgenheden van den *Burgerlijken Zin* schijnt te zijn doorgedrongen om dergelijke grove inconsequentiën straffeloos te laten voorbijgaan, den handschoen van zijnen geachten half-collega heeft opgevat. »Ik zal,” zeide hij, »niet treden »in hetgeen ik heb gehoord omtrent »de vereeniging der betrekking van »minister en volksvertegenwoordiger. »Mijns inziens zijn die betrekkingen voor »zulk eene vereeniging niet vatbaar, »en ik verklaar zulks, omdat ik niet »door mijn stilzwijgen geacht wil worden het daaromtrent gezegde te beamen. Ik ben het met den geëerden »spreker uit Gelderland eens, dat de »regering en wij een zelfde doel beoogen, maar wij trachten het ieder »langs een verschillenden weg te bereiken; en ik voor mij zou er veel »bezwaar in vinden, om bij het bekleeden van die beide betrekkingen »altijd juist te weten, wanneer de »eene en wanneer de andere weg zou »moeten bewandeld worden. Ik zie »dus zeer veel bezwaar in de vereeni-

»ging dier beide betrekkingen, en wat »het beginsel aangaat, al doet het bij »grootere natiën en in zeer talrijke »vergaderingen minder af, hier voor- »zeker zouden de stemmen van alle »of vele ministers, op een getal van »58, of, indien de nieuwe inrigtingen »tot stand komen, 66 of 68 leden, »eenen invloed uitoefenen, die de »schaal, bij twijfelachtige onderwer- »pen, te veel zoude doen doorslaan.

»Ik heb dit slechts in het algemeen »willen zeggen, ten einde niet door »mijn stilzwijgen geacht te worden »met het omtrent dit punt gezegde in »te stemmen."

De heer DE KEMPENAER zeide voor repliek:

»De redenen, waarom ik in de be- »staande omstandigheden *en voor* MIJ *»in het bijzonder* (?) die betrekkingen »vereenigbaar achtte, heb ik bloot- »gelegd. Ik heb die openhartig be- »leden, opdat ze voor een ieder ken- »baar zouden zijn. Het staat elk vrij »die redenen goed of af te keuren," (waarlijk? is het gepermitteerd?) *»maar »zij blijven de mijne en ik blijf in de- »zelve vaststaan."* Hiermede eindigde de discussie over dit punt. De heer DE KEMPENAER bleef als minister-afgevaardigde »vaststaan," en zal »in deze »omstandigheden" voortgaan den »bur- »gerpligt" te vervullen om »beide be- »trekkingen gelijktijdig te bekleeden"— (*zonder adjunct*).

Indien de apologie over de vereenigbaarheid der elkander *uitsluitende* en *niet-zamengaande* functiën onzen lezers niet zeer voldoende schijnt, is het onze schuld niet. Is het ook niet genoeg, als ik ze maar *»voor* MIJ *»in het bijzonder* vereenigbaar acht"?

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND.

Petersburg, *16 juli*. Volgens de laatste opgave waren den 11den juli 3935 cholera-zieken in behandeling gebleven; hierbij kwamen dien dag 692, stierven 396 en genazen 219. Den 12den juli kwamen er 606 bij, stierven 386, genazen 226. Den 13den juli kwamen er 654 bij, stierven 409, genazen 279. Den 14den juli bleven 3972 zieken in behandeling. Van alle kreitsen van het gouvernement Petersburg, is de ziekte in Schlusselburg en Nieuw-Ladoga het hevigst. Tot den 30sten juni bedroeg het getal zieken in al de kreitsen 364, de gestorvenen 197. Te Kroonstadt zijn sedert het begin tot den 30sten juni in eene week van de 184 zieken 78 gestorven. Te Moskou neemt de ziekte af. Tusschen den 27sten juni en 4 juli zijn van de 1776 zieken 847 gestorven.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *23 juli*. Luidens de jongste berigten uit Weenen, zal de terugkomst des Rijksbestuurders alhier, nog eenige weken vertraagd worden. De aartshertog *Johann* moet den staat der zaken te Weenen zoo bedenkelijk gevonden hebben, dat hij nog eenigen tijd behoeft, om dien te regelen. Dit acht hij des te noodzakelijker, daar de beslissing der zaken te Weenen ook eene groote terugwerking op geheel Duitschland hebben moet. Alle berigten komen daarin overeen, dat te Weenen de grootste gisting heerscht. De mannen, die slechts op het bijzonder verlangen van den aartshertog in het kabinet zijn getreden, moeten dit alleen gedaan hebben op de voorwaarde, dat het hun veroorloofd zij een regentschap te benoemen, in geval geen vertegenwoordiger des Keizers te Weenen aanwezig ware.

Berlijn, *22 juli*. Naar luid van brieven uit St. Petersburg, zijn daar reeds ruim 9000 menschen aan de cholera overleden, die hare slagtoffers in alle standen eischt. Het schijnt dat de ziekte reeds langs den geheelen Oostzee-oever tot aan de Pruisische grenzen en welligt reeds over dezelve, is doorgedrongen.

In een anderen brief uit Petersburg wordt de volgende waarneming medegedeeld: Toen de cholera daar uitbarstte, was de atmospheer zoo veranderd, dat geene electriseermachine vonken gaf, en een magneet, die anders 12 pond ijzer ophief, naauwelijks 4 ponden tot zich trok. Sedert den 13den had de dampkring zich reeds zooveel verbeterd, dat bovenstaande magneet weder 8 pond ijzer aantrok.

Berlijn, *23 juli*. De werktuigkundige *Odermann* heeft een stoomwagen voor 2 à 4 personen uitgevonden, waarmede men langs elken weg kan rijden. Het model is aan de des betreffende overheid gezonden, bij wie de uitvinder een brevet heeft aangevraagd.

FRANKRIJK.

Parijs, *23 juli*. De gezondheids-toestand van den heer *Marrast*, voorzitter van de Nationale Vergadering, is heden nacht verergerd. Het is onmogelijk geweest hem te vervoeren van het stadhuis, alwaar hij zijn domicilie heeft.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *25 juli*. Z. Exc. de tijdelijke minister voor de Zaken der R. K. Eeredienst, de heer *L. A. Lightenvelt*, benoemd tot tijdelijk commissaris in Limburg, heeft gisteren avond deze residentie verlaten, zich begevende naar Maastricht.

Men zegt dat deze reis in dadelijk verband staat met even bedoeld besluit van de Vergadering te Frankfort. Naar men wil is de heer *Lightenvelt* met de magt bekleed om, in vereeniging met de burgerlijke en militaire autoriteiten, alle zoodanige maatregelen te nemen als de omstandigheden van het oogenblik in dat gewest zullen vorderen.

Eindhoven, *24 juli*. Gisteren avond, circa tien ure, verzamelden zich binnen de naburige talrijke gemeente Woensel en Eckart (waar de tienden voor eenige jaren door nu wijlen jhr. *J. Smits van Eckart* onderhands van het domein zijn gekocht) eenige personen, welke zich onledig hielden op horens te blazen, met zweepen te slaan en luidkeels te schreeuwen. Kort na dit sein groeide de verzamelde menigte zoo sterk aan, dat circa elf ure, volgens ooggetuigen, meer dan duizend man bij elkaar waren en ontzag men zich niet, de deur van den toren open te loopen en de klokken te luiden. Er werd bepaald dat men, te beginnen 's nachts ten twaalf ure, een aanvang zoude maken met de rogge van de akkers, zonder tienden achter te laten, in te halen.

De beweging, die duidelijk in Eindhoven gehoord werd, lokte eene groote menigte nieuwsgierigen dezer stad uit, om zich naar Woensel te begeven.

De heden nacht zoo sterk gevallen regen, vergezeld van zwaar onweder, zal vooralsnog het inhalen der tienden wel hebben belet.

Heden morgen is de officier van justitie andermaal vroegtijdig naar Someren vertrokken; de instructie wordt met ijver voortgezet.

— Dezen morgen is alhier onder geleide van vier lanciers en twee marechaussées, gevankelijk binnen gebragt de persoon van *Peter Bakermans*, koopman, wonende te Someren, als verdacht van de door het domein-bestuur ingezamelde tienden in brand gestoken te hebben, althans van medepligtigheid daaraan.

(*Hand.*)

Arnhem, *25 juli*. Men leest in de *Kölnische Zeitung*:

»*Amsterdam*, *20 juli*. Goddank! Ook wij zullen ons weldra kunnen verheugen over eene belasting op de bezittingen en de inkomsten. Gisteren avond ontvingen wij uit den Haag de heugelijke tijding dat de in te voeren belasting op de bezittingen ¾ pCt., de belasting op de inkomsten, de bezoldigingen, pensioenen enz 5 pCt. zal bedragen, dat daarentegen de belasting op het gemaal en geslagt (de laatste slechts gedeeltelijk) afgeschaft zal worden. Het is inderdaad een verblijdend denkbeeld, dat wij ook ten opzigte van de *property and income tax* voor onze naburen, de Engelschen en Duitschers, niet behoeven onder te doen, maar ons hoovaardig op haar bezit mogen beroemen. Het eenige in Holland nog niet belaste voorwerp is nu de lucht; wij zijn echter op den regten weg, om in een paar jaren ook eene belasting op den noorde- en westewind te bekomen, een vooruitzigt, dat in allen gevalle zeer bevredigend is. In de *Staats-Courant* is een staat van de inkomsten des rijks, gedurende de eerste 6 maanden des jaars verschenen, die zeer bevredigend is, wanneer men de moeijelijke omstandigheden, waarin wij geleefd hebben, in aanmerking neemt. Het totaal bedroeg in 1848 25,415,659 gulden tegen 25,554,814 gulden gedurende gelijken tijd in 1847, alzoo slechts 139,156 gulden minder. De voornaamste vermindering had natuurlijk plaats gehad in de regten op de scheepsvaart en op den in- en uitvoer, namelijk 463,000 gulden, insgelijks in de directe belastingen, die 300,000 gulden minder opbragten dan in 1847. Daarentegen bragten de accijnsen alleen 541,000 gulden meer op dan in 1847, een bewijs dat het verbruik, ten gevolge van den billijken prijs der levensmiddelen aanmerkelijk grooter was, dan bij de duurte van het vorige jaar. Tot nu ontbreekt ons niets, dan eene spoedige herleving van den handel en het verkeer, die evenwel nog niet spoedig te wachten is. — De vermindering van onzen handel met Duitschland is in dit jaar zeer groot en is duidelijk te zien, wanneer men alleen het artikel *koffij* neemt. In gewone jaren had Holland om dezen tijd 300,000 balen Java-koffij naar Duitschland uitgevoerd; in dit jaar zijn naauwelijks 70,000 balen daarheen verzonden, alzoo in het artikel *koffij* alleen een verschil van ongeveer 5 millioen gulden. Indien dit het geheele jaar zoo duurt, dan zullen de statistieke opgaven van het jaar 1848 geheel anders uitvallen, dan die van het jaar 1846, welke wij voor ons hebben liggen en die de volgende uitkomsten opleveren: Er werden in 1846 uit Duitschland in Holland *ingevoerd*:

uit Hamburg	voor	4,100,000 gulden.
» Hannover	»	4,300,000 »
» Bremen	»	1,900,000 »
» Lübeck	»	57,000 »
» Mecklenburg	»	1,300,000 »
» Oostenrijk	»	1,200,000 »
door het Tolverbond	»	44,400,000 »
	totaal	57,257,000 gulden;

naar Duitschland *uitgevoerd*:

naar Hamburg	voor	10,300,000 gulden.
» Hannover	»	2,000,000 »
» Bremen	»	980,000 »
» Lübeck	»	60,000 »
» Mecklenburg	»	300,000 »
» Oostenrijk	»	2,500,000 »
voor het Tolverbond	»	94,100,000 »
	totaal	110,240,000 gulden.

»Holland voert dus voor de waarde van 53 millioen meer naar Duitschland uit, dan er uit Duitschland ingevoerd wordt, hetgeen minder verwondering baart dan wel het groote cijfer van den invoer, wanneer men namelijk weet, dat van de 57 millioen, welke ingevoerd worden, niet minder dan voor 30 millioen voor het direct verbruik bestemd is, dat derhalve 3 millioen inwoners van Holland de waarde van 30 millioen gulden aan Duitsche producten verbruiken. Zulke opgaven bewijzen meer dan alle argumenten, hoe belangrijk en wederkeerig voordeelig een levendig en onafgebroken handelsverkeer tusschen beide landen is."

ARNHEM *26 juli*.

In ons *Bijblad* van gisteren hebben wij het volgende medegedeeld: 1o. *Zitting van zaturdag*, *22 juli*, *van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.* 2o. *Binnenlandsche berigten*: Het *Journal du Limbourg* over de afscheiding van het Hertogdom Limburg van Nederland. 3o. *Buitenlandsche berigten*: Uit Duitschland over het inkomen en de woning van den Rijksbestuurder, het Duitsche rijksburgerregt, de Limburgsche quaestie; de *Times* over de benoeming van Aartshertog *Johann* tot Rijksbestuurder; het Oostenrijksche ministerie enz. 4o. *Ingezonden stukken*: Ministers leden der Kamer. 5o. *Mengelwerk*: DE CHATEAUBRIAND, vervolg. 6o. *Laatste berigten*: Het Noorden, Duitschland, Oostenrijk, Groot-Brittannië.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van maandag, *24 juli*.

Ingekomen eene koninklijke boodschap, met een ontwerp van wet, betreffende den verkoop van domeinen. — De commissie voor de verzoekschriften heeft voorts weder verslag gedaan omtrent een groot aantal stukken.

Het aangebodene ontwerp van wet, betreffende den verderen verkoop van domeinen, bepaalt hoofdzakelijk: dat al de vervreemdbare domeinen van den Staat, voortdurend in het *openbaar* verkocht zullen worden, met uitzondering van goederen beneden de waarde van *f* 500, en van meeren, moerassen en dergelijke; — dat het departement van finantiën de voorwaarden van den verkoop en de prijzen zal regelen; — dat de afkoop van de dominiale tienden wordt toegelaten op den door Z. M. te bepalen voet en prijs; — dat van de opbrengsten der verkoopingen en afkoopen jaarlijks aan de Rekenkamer rekening en verantwoording zal worden gedaan, en dat de beschikking over die opbrengsten het onderwerp van nader vast te stellen wettelijke bepalingen zal uitmaken.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, *19 juli*.

Eindelijk heeft mr. J. M. DE KEMPENAER, volksvertegenwoordiger, minister en rijks-advocaat, aan zijne collega's der Tweede Kamer eenige opheldering gegeven omtrent de verloochening zijner voormalige gevoelens, toen hij, *nog niet tot de ministertafel geroepen*, van oordeel was *dat niemand tegelijk aan de ministertafel en op de banken der afgevaardigden kan zitten.*

»Lang wachtte het publiek naar die opheldering; — het heeft bij dat lang wachten niet gewonnen. De opheldering heldert niets op; men oordeele:

»*Hij heeft die hooge roeping* (om aan de ministertafel te gaan zitten) *aanvaard in het belang der regering en in het belang der natie.*" (Zie het verslag 'twelk de *Arnhemsche courant* van den 16den dezer geeft van de zitting der Tweede Kamer, van den 13den.)

Goed; niet in zijn eigen belang, noch ter bevrediging zijner eerzucht heeft de heer J. M. DE KEMPENAER den ministerrok aangetrokken; evenmin ter begunstiging van zijnen zoon, die onmiddellijk daarna tot adjunct van zijn' vader, den rijks-advocaat, benoemd werd. Het geschiedde alleen in het belang der regering en in het belang der natie. Noch de regering noch de natie konden den heer DE KEMPENAER langer als minister ontberen. Wie er ook soms

nog aan mogt twijfelen, de heer DE KEMPENAER althans gevoelde er zich van overtuigd.

Wie er ook soms aan mogt twijfelen, zeg ik; en ik zeg dit niet zonder reden; want er *werd* aan getwijfeld; er werd, *nog kort geleden*, door zeer bevoegde mannen aan getwijfeld; er werd aan getwijfeld door allerlei collega's van den heer DE KEMPENAER zelven, door zijne collega's als leden der Kamer, door zijne collega's als leden der commissie van grondwets-herziening, door zijne collega's in het ministerie.

Door zijne collega's in de Kamer: want toen in 1844 de negen leden der Kamer op de onvereenigbaarheid der betrekkingen van minister en volksvertegenwoordiger aandrongen, toen wisten zij zeer wel dat mr. J. M. DE KEMPENAER bestond, en nogtans maakten zij geene uitzondering hoegenaamd ten behoeve van den heer J. M. DE KEMPENAER. Zij schreven in hunne Memorie van Toelichting: »De onvereenigbaarheid van het lidmaatschap der Staten-Generaal met het ministerschap wordt, — ZOO ALS IN 1840 VAN WEGE ALLE AFDEELINGEN DER TWEEDE KAMER — »voorgesteld op grond van het UITSLUITEND karakter »der WEDERZIJDSCHE pligten, welke de minister evenwel, tevens lid der Staten-Generaal, *tegelijk* zou »moeten vervullen."

Deze meening nu, toen ook door den heer J. M. DE KEMPENAER zelven gedeeld, is thans *bij hem* wel is waar geweken voor de overtuiging *zijner* onmisbaarheid als minister en lid der Kamer tevens; maar er blijkt nergens uit, dat die meening nu ook bij zijne medevoorstellers van 1844 is veranderd; het blijkt nergens uit, dat de leden DER AFDEELINGEN der Tweede Kamer, in 1840, thans ook zoozeer overtuigd zijn geworden van de *onmisbaarheid* des uitmuntenden, des eenigen heeren J. M. DE KEMPENAER, dat zij hem buiten de gewone categorie van volksvertegenwoordigers of van ministers plaatsen.

Door zijne collega's in de commissie van grondwetswijziging, benoemd bij Koninklijk besluit van 17 maart ll., werd evenéens nog getwijfeld aan die onmisbaarheid van den heer J. M. DE KEMPENAER als lid der Kamer en als minister tevens; zij waren toen geenszins van oordeel dat *het belang der regering en het belang der natie* medebragten dat hun collega DE KEMPENAER zich tegelijker tijd met de betrekkingen van volksvertegenwoordiger en van minister belastte:

Immers, voormelde commissie, zamengesteld uit de heeren THORBECKE, DIRK DONKER CURTIUS, STORM, J. M. DE KEMPENAER en L. C. LUZAC, schreef in haar *Verslag*:

»De minister heeft, *als zoodanig*, pligten te vervullen, wier betrachting met de bekleeding eener »plaats in de volksvertegenwoordiging *niet zamengaat*. NIEMAND KAN TEGELIJK AAN DE MINISTERTAFEL EN OP DE BANKEN DER AFGEVAARDIGDEN ZITTEN."

Niemand, zeiden de leden der commissie; zij zeiden niet: niemand, uitgezonderd de heer J. M. DE KEMPENAER. En nogthans kenden zij den heer J. M. DE KEMPENAER van nabij; zij zaten dagelijks met hem in commissie. Zij twijfelden geenszins aan zijne onmisbaarheid als *minister* en *volksvertegenwoordiger tevens*. Zij bevroedden geenszins dat *het belang der regering en het belang der natie* vorderen konden dat de heer DE KEMPENAER, en de heer DE KEMPENAER *alleen*, te gelijker tijd aan de ministertafel en op de banken der Afgevaardigden plaats name. Nu is wel de meening van den heer DE KEMPENAER ten dezen geheel veranderd, sedert hij tot de ministertafel toegelaten werd; maar het blijkt niet dat zijne collega's tevens plotseling bezield geworden zijn met de overtuiging zijner bijzondere geschiktheid ter vervulling van beide betrekkingen tegader.

Door twee zijner collega's in het ministerie zelfs, — namelijk door den heer LUZAC, die thans, helaas, zoo nachtkaarsig zijne politische loopbaan heeft geëindigd, en door mr. DIRK DONKER CURTIUS, die nog zoo nachtkaarsig knappert, werd 's heeren J. M. DE KEMPENAERS uitsluitende geschiktheid tot minister-vertegenwoordiger niet bevroed; althans niet tot op den 11den april laatstleden, toen zij, met en benevens den heer DE KEMPENAER schreven: »NIEMAND (dus ook mr. J. M. DE KEMPENAER niet) *kan te gelijk aan de ministertafel en op de banken der Afgevaardigden zitten.*"

Maar waarom werd er, in 1840, IN ALLE AFDEELINGEN DER KAMER geoordeeld dat het lidmaatschap der Kamer onvereenigbaar was met het ministerschap? waarom werd er, in 1844, eveneens gedacht door de negen mannen? waarom bleef de commissie van 17 maart 1848 hetzelfde gevoelen aankleven? — Was zulks omdat niemand verwachten kon dat de Koning zijne keuze (tot minister) zou kunnen vestigen op een lid der Kamer? — Neen; dit kon de reden niet zijn; want meermalen reeds *had* de Koning zijne keuze (tot minister) op een lid dier Vergadering gevestigd. Meermalen reeds had de Koning dit »*bewijs van hoogstdeszelfs vertrouwen op deze Kamer*" gegeven. Dit was zoo in 1840 en in 1844 en in 1848 aan de leden der Kamer en aan de commissie van grondwets-wijziging bekend.

Het »vereerende voor de vergadering," dus 't welk de heer DE KEMPENAER thans in de op hem uitgebragte keuze des Konings zegt te vinden, kan niet anders worden beschouwd dan als een *argumentum ad captandam benevolentiam*, als een lepel uit de strooppot, welken de rijksadvocaat-minister-vertegenwoordiger aan de vergadering toedient om haar zijne verloochening van vroegere gevoelens te doen slikken, en haar te doen voorbijzien dat ook zij vroeger *in al hare afdeelingen* de onvereenigbaarheid der betrekkingen van minister en volksvertegenwoordiger uitgesproken had.

En de lepel uit den strooppot schijnt te hebben gewerkt; ja de daardoor te weeg gebragte zalving was zoo groot dat de minister der vereerende keuze volgenderwijze zijne argumentatie kon voortzetten:

»Neen (Edelmogende en Hoogstvereerde Heeren!), »de regering en deze Kamer staan niet *tegenover* »elkander; beiden hebben hetzelfde doel; het gemeen »overleg is de grondslag, en kan dat beter bevorderd worden, kan er beter bewijs van geleverd »worden, dan wanneer, zoo als hier, de regering »en de natie denzelfden persoon *tot hetzelfde einde* »oproepen."

Tot hetzelfde einde: want men lette wel dat in diezelfde zitting, eenige minuten nadat voormelde woorden uit den mond des redenaars vloeiden, de *tot hetzelfde einde* opgeroepen persoon een voorstel der regering bestreed en hielp afstemmen. Hij was dus *zoowel door de regering* als door de natie opgeroepen om een voorstel der regering te verwerpen. Hoe geniaal! Hoort het volken en leert: »de regering en de volksvertegenwoordiging staan niet *tegenover* elkander; het gemeen overleg is de grondslag" (van hetzelfde doel? . . weder iets nieuws: een doel met een grondslag!) »en kan dat beter »bevorderd worden, dan wanneer, zoo als hier, de »regering en de natie gelijkelijk denzelfden persoon »tot hetzelfde einde oproepen."

Hoe idyllisch schoon! Hoe jammer dat de Koning zijne keuze niet louter op leden der Kamer vestigt of dat de Provinciale Staten niet louter ministers tot leden der Kamer benoemen! Oneindig meer nog zou dan het *gemeen* overleg worden bevorderd! het overleg tusschen de ministers als leden der vertegenwoordiging met de leden der vertegenwoordiging als ministers!

Niet alleen hoogst vereerend, maar ook hoogst weldadig tevens zou dat zijn voor de beurs der minister-vertegenwoordigers! Door regering en natie *tot hetzelfde einde opgeroepen*, zouden zij *door beide* worden betaald! — Als minister *f* 12,000; als volksvertegenwoordiger *f* 2500 en als rijksadvocaat *f* 3000, summa summarum *f* 17,500 incasserende, kan mr. J. M. DE KEMPENAER zeker vinden dat *hetzelfde doel* niet beter te bevorderen is, dan wanneer regering en natie gelijkelijk *denzelfden persoon* oproepen en bezoldigen.

Maar, is de zoo doelmatig bezoldigde mr. J. M. DE KEMPENAER wel geregtigd tot zijne bewering, dat hij door regering *en natie tot hetzelfde einde* opgeroepen is?

Vooreerst, moet hier door de uitdrukking *natie* worden verstaan *Provinciale Staten van Gelderland;* en dan kan men vragen: hebben de Provinciale Staten van Gelderland *den minister* DE KEMPENAER tot lid der Kamer benoemd? Geenszins. Eerst wanneer zij dat hadden gedaan, zou de bewering van den *f* 17,500 trekkende een-doel-beschieter juist zijn. Maar deze kans heeft mr. J. M. DE KEMPENAER niet willen loopen. Hij heeft zich wel gewacht, na zijne benoeming tot minister, aan de Staten van Gelderland de vernieuwing van zijn mandaat te vragen. In andere landen, waar de beide betrekkingen vereenigbaar zijn, wordt daartoe een uitdrukkelijk mandaat vóór de kiezers der Kamer gevorderd; de tot minister benoemde vertegenwoordiger houdt onmiddellijk op vertegenwoordiger te zijn, tot dat hij daartoe mogt worden herkozen. De heer DE KEMPENAER intusschen heeft de loyaliteit niet gehad van zich daaraan »te onderwerpen." Hij hadde het evenwel zeer ligt kunnen doen, naardien de Staten van Gelderland juist dezer dagen vergaderd waren en zich met verkiezingen voor de Kamer bezig hielden.

De heer DE KEMPENAER is dus feitelijk buiten de waarheid wanneer hij beweert door natie (Provinciale Staten van Gelderland) en regering tot *hetzelfde einde* opgeroepen te zijn.

De Staten van Gelderland hebben niet den rijksadvocaat-*minister* tot lid der Kamer benoemd, en de Staten van Gelderland zullen het ook niet doen. Laat de dag der herkiezing komen, en de Staten van Gelderland zullen des rijks-advocaat-minister ten deze, daadzakelijk, een gevoelig *démenti* geven.

Mogt de heer DE KEMPENAER er eeniger mate aan twijfelen, welnu dan vrage hij aan de Staten eene hernieuwing van zijn mandaat, ter gelegenheid dat zij benoemingen voor de dubbele Kamer zullen doen.

Dan zal het blijken hoe er bij »de natie" over de onmisbaarheid van den driepostigen heer DE KEMPENAER en zijn *f* 17,500 wordt geoordeeld.

Ingezonden Stukken.

Over het inkomen der kroon.

Eene edelmoedige natie moet er niet aan denken, daarvan iets te willen aftrekken.

VAN HOGENDORP, *Bijdragen* IV deel bl. 294.

Het inkomen der kroon is in deze dagen een betwist punt geworden. Velen willen eene beteekenende vermindering. Misschien deelen wel *allen* in het gevoelen dat, nu er sprake is van eene algemeene bezuiniging, ook het cijfer van het inkomen der kroon lager moet gesteld worden. In te ver gedreven ijver heeft men dat cijfer tot *f* 500,000 willen terugbrengen en tevens gewild dat de kroon in *al* de lasten van den staat zou deelen. Een ander is nog verder gegaan en heeft dat cijfer met nog ruim *f* 200,000 willen verlagen. Misschien zijn de dagen aanstaande dat men, al afdingende, zal willen dat de kroon uit eigen middelen geheel in haar inkomen voorziet. Men vergunne mij ook mijn gevoelen te doen kennen.

In mijn adres over de herziening der grondwet, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend, heb ik als bezwaar doen kennen: »De commissie strekt in haar verslag van 11 april jl. de behoeften der natie uit tot voorziening in *twee* opzigten en tot tweederlei doel: de betrekking des volks tot de staatsinrigting, en ten andere de regeling der wetgevende en besturende magten. In het eerste zoekt zij de voorwaarden van eenen *nationalen* staat, in het tweede de voorwaarde eener *goede* regering.

Ons oordeel schat beide beheoften op zeer hoogen prijs, maar bedriegt het zich niet, dan is er nog eene andere behoefte die had moeten vóórop staan en vóór alles gelden, omdat er alleen de voorwaarde in te vinden is om eenen *nationalen* staat te kunnen *blijven* uitmaken, en te gelijk eene *goede* regering mogelijk te stellen, — en onbegrijpelijk genoeg is die voorwaarde voorbijgezien. Het is de behoefte aan eene *éénvoudige* en *zuinige* staatsinrigting. Aan dien dringenden eisch van het oogenblik heeft Nederland de eerste behoefte en, naar mijn bescheiden inzigt, behoort niet de vraag te zijn naar de bestaande orde van staatsinrigting in Engeland, in Frankrijk of in België zelfs, maar veeleer deze vraag moet gelden: Welke inrigting van staat voor Nederland voldoende is, zoo in verhouding tot de enge grenzen van ons land als tot de geringe bevolking die het telt?"

Men zal uit deze aanhaling genoeg ontwaren, dat ik, getrouw aan mijne leuze van vroeger, *bezuiniging* wil door *vereenvoudiging*. Als men begint met bij de grondwet te vereenvoudigen en te bezuinigen, dan zal dat voorbeeld van grondwettige zuinigheid, de zekerheid geven, dat men in de toepassing even eenvoudige beginselen zal huldigen en het Nederlandsche volk zal in dat geval groote toegevenheid betoonen, al zijn de voorbeelden in den vreemde minder geraadpleegd. Ja, zal Nederland getrouw kunnen blijven aan de verpligte betaling zijner renten, dan *moet* er vereenvoudigd en bezuinigd worden en mag men niet vergeten dat onze staat in bevolking maar *één millioen* zielen meerder telt dan Engelands hoofdstad. Het sterker verstand moet aan den eisch der noodzakelijkheid gehoor geven, eer nog dat nootlottig woord tegenklinkt: »*te laat.*" Ik ben derhalve innig overtuigd dat er nooddwang is tot bezuiniging en toch heb ik in mijn adres over het inkomen der kroon alleen deze zinsnede opgenomen: »Met bescheidenheid merken wij aan, dat wij veel verwachten van de edelmoedigheid des Konings en in het gevoelen deelen, dat, bij elke opvolging van regering, het inkomen der kroon, *bij eene wet*, wil geregeld hebben."

Ik kom er voor uit, ik wenschte dat de kroon, — edelmoedig als zij is, — besluiten konde, *uit eigen beweging*, een gedeelte van haar inkomen af te staan. Ik wenschte het, omdat vermindering van uitgaven in de schatkist eene behoefte is en elke bijdrage eene welkome is geworden. Ik wenschte het, omdat de kroon in hooger waarde er om, bij de natie, zou rijzen en daarom wilde ik dat offer *vrijwillig* zien brengen; — maar daarom ook had ik gewenscht dat enkelen uit de natie niet *zoo stellig* hadden aangedrongen en geene *bepaalde*, vooral niet eene *onbeduidende*, som van inkomen hadden aangewezen.

Ik voeg er bij dat, als er sprake was van eene eerste regeling van het bedoelde inkomen, mijn bescheiden gevoelen, eene som van *één millioen* voldoende zou keuren en in verhouding tot de enge grenzen en de geringe bevolking van ons land. — Eene mindere som zou ik meenen dat het aanzien der kroon benadeelde, — ja, ik schroom niet te stellen, dat, als sommigen het ontwerp der grondwets-herziening van overhelling naar eene republiek beschuldigd hebben, — het voorstel van een inkomen der kroon van *f* 500,000 of van *f* 300,000, zonder vrijdom van belastingen, mij voorkomt, vrij wat meer, tot dien wil te naderen; — immers voor die som kan de koninklijke waardigheid niet worden opgehouden. Deze is wel niet in den toon en in de uitwendige vertooning gelegen, — maar beide deze toch kunnen thans nog niet ontbeerd worden.

Het is er verre af dat ik zou willen ontveinzen dat bij mij niet wegen zou, de mildheid der kroon in de uitdeeling van giften en in het geven van bijdragen aan behoeftige burgers of aan nuttige instellingen en goede ondernemingen; — of dat ik den schijn van volstrekte onkunde zou willen aannemen als had het tegenwoordig hoofd van den staat niet beduidende verliezen in zijne bijzondere inkomsten geleden, vooral wat aangaat de geldelijke opbrengst zijner goederen in Silezië, om, onder dat voorwendsel van die onkunde, altijd en telkens een beroep te doen op *zijnen* rijkdom, en op de aanzienlijke inkomsten zijner bezittingen. Ook meende ik

dat geen inkomen der kroon *elders* lager was gesteld dan in ons land, ja dat België zelfs hooger inkomen aan de kroon schonk. En als men dan beroep had gedaan op onze geringere bevolking, meende ik gewezen te hebben op onze Overzeesche bezittingen, die toch ook deel van ons rijk uitmaken.

Ook heeft de kroon in ons land geene apanages of dotatiën, wanneer een Prins of eene Prinses van het vorstelijk huis in het huwelijk treedt.

Er is te zeggen dat de domeinen van den staat in 1822 in opbrengst werden geraamd op *f* 500,000, en dat sedert dat rendement aanmerkelijk hooger is geweest, — maar om het inkomen der kroon beduidend lager te stellen, is mijne meening, dat men er eerder het vermogen dan het *regt* toe zou bezitten, omdat ik geloof dat sedert het tractaat met België in 1843, de kroon een wettig regt heeft erlangd op haar vastgesteld inkomen en toen tegen het offer van *hare bijzondere eigendommen*, de domeinen als heeft teruggekocht.

Ik zal mij wachten aan mijn gevoelen eenig gezag toe te kennen. Mijne bedoeling is eenige tegenbedenkingen in het midden te brengen, opdat men in zijne vordering niet te stout zij of te eenzijdig. Men veroorlove de herinnering der woorden van onzen braven en wakkeren VAN HOGENDORP, die aan het hoofd staan van dit opstel.

Het *Arnhemmer* blad zal onpartijdig genoeg willen zijn mijn artikel te plaatsen en mij te eerder dit verzoek inwilligen, als ik niet schroom het met mijnen naam te onderteekenen.

Heinenoord, 21 julí 1848. VOGELSANG.

Allerlei.

Lezende in uw blad van 19 juli no. 150: »Men oordeele wat keuzen men van hen, — (te weten van de Provinciale Staten te wachten hebbe, wanneer het op de zamenstelling der dubbele Kamers aankomen zal!" wil ik wel eene nominatie mededeelen, die het toeval mij heeft in handen gespeeld. Het circulerend lijstje moet de volgende namen dragen:

1o. Jonkheer DE JONGE VAN CAMPENS-NIEUWLAND, vroeger minister van Justitie;
2o. Baron VAN DOORN VAN WEST CAPELLEN, vroeger vice-president van den Raad van State enz. enz. enz.;
3o. Generaal LIST, vroeger minister van Oorlog;
4o. Jonkheer VAN HOORN VAN BURGH, lid van den Raad van State;
5o. Baron WESTREENEN VAN TIELLANDT, — alias *het firmament;*
6o. WEGGEMAN GULDEMONDT, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland;
7o. A. VLIELANDER, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland;
8o. Professor COCK te Leiden, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland;
9o. Professor VAN ASSEN te Leiden, — alias *de taal der grondwet;*
10. Mr. H. VAN BERKEL, burgemeester te Delft. Lid der staten;
11. Advocaat VAN BUUREN te Rotterdam, en
12. Professor THORBECKE, te Leiden.

Erkennende dat de heer VAN DER HEIM VAN DUIVENDIJKE bewijs gaf van meer verstand dan de meerderheid der Provinciale Staten van Zuid-Holland, zoo wordt evenwel (in mindering van de breed uitgemeten loijaliteit) gevraagd: »of die heer, toen hij de hulde ontving van vele leden der Staten, zoo even versch van het land aangekomen, niet gevleid was met het uitzigt dat hem op eene eventuëele benoeming geopend werd? of hij wel geheel onkundig was van het beleid van *Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland* die deze keuze te voren beraamd hadden? of de *griffier van die Staten*, zijn weêrklank en werktuig, zijn stemleider en blind gehoorzame dienaar, — zoo men zegt, zijn stemwerver bij de zwakken van geest en bij de benevelden van verstand, — zonder zijn overleg, zonder zijne toestemming zoo veel bewegelijke kracht zou hebben uitgeoefend?" het is zwaar om te gelooven, maar wat vooral gevraagd wordt, is: »of de heer VAN DER HEIM wel is *ingezeten* van het gewest van Zuid-Holland? of zijne betrekking van gouverneur en minister en lid van den raad van state niet waren *tijdelijke* betrekkingen en hij mitsdien inwoner is gebleven van het gewest *»bij ons in Zeeland."*? Is de heer VAN DER HEIM nog niet op dit oogenblik president van de ridderschap altijd *»bij ons in Zeeland?"* immers ja, en zou dan niet het bedanken van den heer VAN DER HEIM eene noodzakelijke rede vinden in art. 83 der grondwet? »Tot leden der Tweede Kamer »zijn verkiesbaar *ingezetenen der provincie waaruit »zij benoemd worden."* De heer VAN HALL was minister van finantiën in 's Hage, maar lid der provinciale staten van Noord-Holland, omdat zijne betrekking eene *tijdelijke* was en hij, hoezeer wonende te 's Hage, ingezeten was gebleven van het gewest van Noord-Holland.

Sprekende over de keuze van 's Konings kamerheer A. E. MACKAY, tot lid der Kamer wordt in uw blad onder meer anderen genoemd, dat straks de staten ook nog 's Konings *hofmaarschalk* zouden kiezen. Kozen zij maar den braven en wakkeren VAN DER DUIJN, — dan nog zouden zij bewijzen echt liberale beginselen te huldigen! De concurrent van den heer MACKAY, de heer LOTSIJ moge joviaal en rond zijn, maar in de Merwe-stad zijn allen het eens dat hij even groot behoudsman is en dat nog wel conservatist *pur sang*, want zijn air van liberalisme vertoont zich alleen in die kringen, in welke hij *tant soit peu* liberaal moet zijn om geen hinder te geven aan anderen en geen steen des aanstoots te worden bij wie de aristocratie minder kunnen verdragen, omdat zij aan land en volk te veel kwaads heeft berokkend. De heer LOTSIJ moet goed advocaat, maar een behouder *quand même* zijn. In de politieke bijdragen van SCHÜLLER, die, jammer genoeg, zijn gestaakt, zou men in eene korte noot of opmerking zich kunnen overtuigen, hoe men als lid van den raad der stad eerst *tegen* kan spreken en *tegen* kan schrijven, (om effect te maken?) en toch kan eindigen met *voor* te stemmen.

De regering zegt dat »naar hare overtuiging het thans bestaande belastingstelsel verbetering behoeft" en daartoe behoeft zij »uit den aard der zaak rijp beraad en kan dat niet dan na grondige overweging worden tot stand gebragt." Beiden ontbreken haar en daarom begint zij met eene gedeeltelijke wijziging, onzeker of deze later zal voegen in eene geheele verandering, en vangt zij aan met eene belasting op de bezittingen om *bestaande te-korten* te dekken, van welke het geheele montant nog onzeker is, maar die *nu* reeds op 12 millioen geschat worden! Dat belooft veel voor de verandering van ons belastingstelsel!

Waarom niet liever alle belastingen op de eerste levensbehoeften afgeschaft, of kan het de kosten van surveillance opdiepen? — *Halve* maatregelen staan gelijk aan *verkeerde*, — beide zijn schadelijk.

Arme geestelijke met *f* 700 wedde, — gij betaalt *f* 17,50 aan de schatkist! Gelukkige scheeps-makelaar, — benijdenswaardige handelsman, — geldverdienende advocaten, notarissen, doctoren, chirurgijns, procureurs enz. enz. die jaarlijks *f* 6000—*f* 10,000 ja *f* 20,000 inkomsten verdienen, maar ook jaarlijks evenveel verteren, levende als vorsten in de wereld, — gij zult *geen cent* betalen, — maar de arme dorpspredikant die *f* 700 trekt, — deze zal moeten omzien naar wat hij van zijne sobere wijze van leven meer nog zal kunnen inkrimpen om *f* 17,50 extra aan de schatkist te kunnen betalen, — en geeft de kerkenkas, om zijn schraal loon te verbeteren hem soms *f* 50 toelage, ook van die gift zal hij *f* 1,25 gekort zien. Van de behoefte wordt genomen, — de brassende weelde wordt vrijgelaten.

Statistieke opgave der in 1848 gepensionneerde Nederlandsche ministers.

Datum.	Naam des Gepensionneerden.	Pensioen.
25 Maart.	Mr. F. A. VAN HALL	*f* 5000.
» »	J. A. H. DE LA SARRAZ	» 5000.
16 Mei.	F. C. LIST	» 5000.
23 Mei.	H. baron VAN ZUYLEN VAN NIJEVELDT	» 5000.
9 Juni.	J. C. BAUD	» 5000.
1 Juli.	Mr. M. W. DE JONGE VAN CAMPENS NIEUWLAND	» 4541.
12 »	Mr. W. L. F. C. ridder VAN RAPPARD	» 1722.
		f 31,263.

(*Vervolg hierna.*)

Correspondentie.

De brief uit Utrecht is ontvangen, doch uit plaatsgebrek niet opgenomen en verscheurd.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 26 Juli 1 El 9 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gev. 8 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. DONDERDAG, 27 JULIJ.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

Dit BIJBLAD tot de *Arnhemsche Courant* komt driemaal 's weeks, des DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS, te 's Gravenhage in het licht, of zoo veel meer als de gebeurtenissen mogten vorderen. De aan de uitgevers van het BIJBLAD toegezonden stukken zullen, zoo de plaatsing niet spoed schijnt te eischen, aan de hoofd-redactie te Arnhem toegezonden worden.

Voor de geabonneerden op de *Arnhemsche Courant* zal het BIJBLAD verkrijgbaar zijn tegen *f* 2.50 in de drie maanden met *f* 0.40 verhooging voor die niet in 's Gravenhage gevestigd zijn en aan wie het vrachtvrij zal worden toegezonden. Voor de niet geabonneerden kan de prijs niet minder zijn dan *f* 3.00, de verhooging voor vrachtvrije toezending blijft dezelfde.

Afzonderlijke nummers zijn voor *f* 0.10 te bekomen. Advertentiën worden behalve betaling van het zegel geplaatst tegen dezelfde voorwaarden als in de *Arnhemsche Courant*, van één tot vijf regels *f* 1.00, en voor elken regel daarenboven 20 cents.

Bezuiniging en de Heer *v. Lennep*.

Wij hebben in een onzer vorige nummers de lezing van het boekje des heeren *Muller* aangeprezen. Het drukt op vele punten volmaakt onze denkbeelden uit.

Wij zijn geheel met hem eens, dat de politische belangen de anderen niet uit het oog moeten doen verliezen; dat bezuiniging vooral moet worden verkregen.

Wij zijn steeds van oordeel geweest, even als hij meent, dat de uitgaven naar de inkomsten moeten worden geregeld, en des noods aan elk departement eene som moet worden bepaald, *waarmede het zou moeten worden gedaan.* Een stelsel waarmede de wetten ter aanvulling van de begrooting zouden behooren te verdwijnen, en onmogelijk zou doen zijn, wat ook de zoogezegd homogene ministerien doen, het leger te vergrooten zonder nog te weten waarmede zij het betalen zullen.

Wij zijn, even als hij, van oordeel, dat vermindering van uitgaven moet worden bewerkt, zoowel als vermeerdering van inkomsten door verbetering van belasting-stelsel. Hij slaat daartoe als middelen voor, vermindering der uitgaven ten behoeve van de Kroon, afschaffing der ambassaden, vermindering der bezoldigingen.

Daartegen verheft zich nu zekere heer *van Lennep*, die in ons land bekendheid heeft, omdat hij eene menigte versen rijmde, omdat hij eenige verhalen schreef in den trant van de romanschrijvers, en meer bijzonder te Amsterdam, omdat hij aldaar als rijks-advokaat den lande dient met eene vlijt, die aan het departement van finantien ten spreekwoord geworden is.

Niettegenstaande dat SCHRAAL bezoldigde ambt bijna *al* zijn tijd vordert, weet hij dan ook nog ledige oogenblikken genoeg te vinden, om onophoudelijk aan zijne vrienden brieven te rigten, die hij hun niet schrijft, maar in druk uitgeeft, en waarin hij alles behandelt wat los en vast is, en over alles zijn oordeel zegt.

Maar nadat hij zelf, in zijn brief aan den heer *Muller*, schreef, « dat het in 't belachelijke loopt,» heeft verdere beoordeeling daarvan geen haast.

Wij kunnen den heer *van Lennep* niet in alles volgen. Wij willen alleen één punt de algemeene aandacht aanbevelen. En wel dat, wat bij hem van overwegend gewigt schijnt, daar voor drie vierde bijkans daarover de brief aan den heer *Muller* loopt. Namelijk het artikel van *geld verteeren.* — Dat is bij hem het domineerende denkbeeld, en zijne gansche staatshuishoudkunde schijnt zich te reduceren tot dat eenige, tot het nut en voordeel van het geld verteeren.

De heer *Muller* zegt: bezuinig op het inkomen der Kroon; de heer *van Lennep* antwoordt: neen! want «daar wordt Huis en Hof van onderhouden;» en «dat aan de hofhouding wordt uitgegeven gaat niet verloren.» Dus zou de slotsom zijn, die de wijze heer *van Lennep* evenwel niet inzag, dat het veel beter voor het land zou zijn, zoo wij 24, dan een millioen, of, nog beter, al ons hebben en houden aan de hofhouding besteedden. Immers «wat «aan de hofhouding wordt uitgegeven, gaat *niet* «*verloren*. En bereken eens, gij die goed cijferen «kunt, wat *Parijs* alleen lijdt, ten gevolge van «het niet langer bestaan eener hofhouding.» Ja, gij die goed cijferen kunt, ei lieve! bereken eens hoeveel daarom *Frankrijk* aan de civiele lijst moest geven.

De heer *Muller* zegt: bekrimp de hooge bezoldigingen; de heer v. Lennep zegt dadelijk: «Is dat *voegzaam?* Er moet toch in Hof- en Hoofdstad *representatie* zijn; men moet toch het *dekorum* bewaren, zijn *fatsoen* ophouden; dus de Koning moet niet alleen met staatsie rijden», maar ook « de burgemeester moet *menschen* zien.»

Dit dringt hij aan door twee argumenten.

1°. omdat hem heugt «hoe in 1833 te Londen «de dames uit den hoogen adel in alle, zelfs in «de meest radikale bladen gegispt werden, omdat «zij zonder pluimen naar *'s Kings levee* waren ge«trokken; en 2°. omdat de hooggeplaatste amb«tenaren zijn eerlijk en onomkoopbaar — of zij «zijn het niet. Zijn zij *eerlijk*, *dan* verteeren zij «hun jaarwedde, brengen daardoor het geld onder «de menschen, doen velen bestaan, en dat geld «zal per slot in de schatkist terugkomen.»

Door zoodanige redeneringen neemt de heer *van Lennep* terstond eene eerste plaats in te midden onzer staats-huishoudkundigen; en het zou ons niet verwonderen zoo wij spoedig hem, die nu reeds in den arm werd genomen, om de ministeriele schrijverij te corrigeren, de heer *Donker Curtius* als *eukonomies pacities advizeur* op zijde zagen staan. Dit kan ook wel niet anders, want hij schijnt met vrucht gereisd te hebben, die, als hij zijne herinneringen voor ons uitput, ons in zijne *eene* geschrift van zijne reizen de allergeestigste zet weet mede te deelen, dat hij onder eene petitie in Groot-Britannië het treffende en voor de Engelschen zoo bijtende gezegde schreef «*van Lennep* kan het «niet schelen», en in het andere weet te verhalen, dat in 1833 de hofdames te Londen zonder pluimen naar een *levee*, reken eens *zonder pluimen* naar *'s Kings levee*, gingen. Want hij, die de eerlijkheid van den ambtenaar beoordeelt, naarmate hij zijne jaarwedde al of niet verteert; die van oordeel is, dat de gelden, die de ambtenaren verteren, per slot in de schatkist terugkomen, en die onzentwege overal rijk bezoldigde ambassadeurs heen wil zenden, omdat vreemde diplomaten weder bij ons zouden komen, om «een kern te vormen «van lieden, die bij ons hun geld *verteren*», is zoodanig groot *eukonomiekus*, dat hij niet eens behoeft te lezen waar de heer *Muller* als bij aanvangt, dat *verteeren*, zonder evenredig product, op verarming uitloopt; laat staan begrijpen, dat het boekje van den heer *Muller* nog iets anders «aanbiedt dan feiten en rezultaten.»

Voor het genoegen van het Nederlandsche volk hopen wij, dat de heer *van Lennep* niet ophouden zal, door zulke snaaksche boekjes «dagelijks «mede te werken tot uitbreiding van den roem «onzer letterkunde.»

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, den 26 Julij.

Men verneemt, dat onze stadgenoot, de heer *K. Fuhri*, schrijver en uitgever van het *Leven van Willem I, Prins van Oranje*, onder dankbetuiging voor het door hem den koning aangeboden pracht-exemplaar van dat werk, is begiftigd met eene gouden medaille, en zulks als een blijk van Zr. Ms. welgevallen voor zijnen arbeid.

— HH. KK. HH. de prins en prinses van Oranje, benevens hunne zonen, zijn eergisteren avond van het Loo in deze residentie teruggekomen.

— Gisteren heeft H. M. de Koningin, benevens HH. KK. HH. de Prins en Prinses *van Oranje*, bezoeken afgelegd bij de hertogelijke familie van Saxen-Weimar, die in het *Hôtel de l'Europe* gelogeerd is.

Het voorgenomen vertrek van het hertogelijke gezin uit deze hofstad, is voorloopig uitgesteld.

— Z. Exc. de tijdelijke minister voor de zaken der R. K. Eeredienst, de heer *L. A. Lightenvelt*, benoemd tot tijdelijke commissaris in Limburg, heeft eergisteren avond deze residentie verlaten, zich begevende naar Maastricht.

Men verzekert, zegt *de Nieuwsbode*, dat deze reis in dadelijk verband staat met het bekende, laatst medegedeeld besluit van de vergadering te Frankfort. Naar men wil is de heer *Lightenvelt* met de magt bekleed om, in vereeniging met de burgerlijke en militaire autoriteiten, alle zoodanige maatregelen te nemen, als de omstandigheden van het oogenblik in dat gewest zullen vorderen.

— Ook gisteren avond is de raad van ministers wederom zeer langdurig (van 7 tot 12 ure) vergaderd geweest. Heden avond zal er andermaal eene bijeenkomst van HH. Exc. plaats hebben.

— Naar men verneemt heeft Z. Exc. de tijdelijke minister van justitie eene circulaire gerigt aan al de regterlijke autoriteiten en ambtenaren, om hen de doelmatigheid aan te toonen van het gebruik van *Hollandsch* papier boven het machinale, dat zoo spoedig brokkelt en slijt. Z. Exc. spoort te meer aan, om het eerstgemelde papier te bezigen, omdat het voor regterlijke en notariële acten van het hoogste belang is, dat men die stukken na verloop van jaren nog onbeschadigd kunne vinden en gebruiken, waarvan men, bij het machinale papier, volstrekt niet zeker is.

— Wij kunnen onzen lezers het verblijdend berigt mededeelen, — zegt de *Leidsche Courant*, — dat de heer *Luzac* sedert zijn verblijf te Homburg, in beterschap blijft toenemen.

— Heden, Woensdag, middag, ten een ure zijn al de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest over het ontwerp van wet tot verderen verkoop van domeinen.

— In een alhier uitgekomen *Adres aan Z. M. den Koning enz.* stelt de heer *J. D. Kruseman*, oud-directeur-generaal van finantien in Nederlandsch-Indie, voor, in plaats van door eene belasting op de bezittingen en inkomsten, door uitgifte van *kasbiljetten* in de behoefte van 's Lands schatkist voor het loopende jaar te voorzien, wijst de voordeelen daarvan aan, en wederlegt de bedenkingen, welke tegen dit zijn plan in het midden gebragt zouden kunnen worden.

— Z. Exc. de generaal-opperbevelhebber der vesting Maastricht heeft, als voorzorg- en veiligheids-maatregel, ten gevolge van den buitengewonen toestand, waarin Limburg verkeert, de versterking van de binnen- en buitenwachten bevolen; aan sommige wachten, waar slechts onder-officieren als commandant waren, officieren doen plaatsen, en voorgeschreven, dat de officieren van de week de stad niet mogen verlaten. In de provincie Limburg is alles zeer rustig, en heeft de beslissing van de duitsche nationale vergadering veeleer eenen pijnlijken dan wel eenen gunstigen indruk gemaakt; algemeen betreurt men, dat van wege het nederlandsche gouvernement niet tijdig genoeg maatregelen zijn beraamd, om deze verwikkeling te voorkomen, en dat men niet gezorgd heeft de dwaalbegrippen, waarin de vergadering gebragt is, officieel te wederleggen en te bestrijden.

— Men schrijft uit Eindhoven, van 24 Julij: «Gisteren avond, circa tien ure, verzamelden zich binnen de naburige talrijke gemeente Woensel en Eckart (waar de tienden voor eenige jaren door nu wijlen Jhr. *J. Smits van Eckart* onderhands van het domein zijn gekocht) eenige personen, die zich onledig hielden op horens te blazen, met zweepen te slaan en luidkeels te schreeuwen. Kort na dit sein groeide en verzamelde de menigte zoo sterk aan, dat circa elf ure, volgens ooggetuigen, meer dan duizend man bij elkander waren en ontzag men zich niet de deur van den toren open te loopen en de klokken te luiden. Er werd bepaald dat men, te beginnen 's nachts ten twaalf ure, een aanvang zoude maken met de rogge van de akkers, zonder tienden achter te laten, in te halen.

De beweging, die duidelijk in Eindhoven gehoord werd, lokte eene groote menigte nieuwsgierigen dezer stad uit, om zich naar Woensel te begeven.

De heden nacht zoo sterk gevallen regen, vergezeld van zwaar onweder, zal voor alsnog het inhalen der tienden wel hebben belet.

Heden morgen is de officier van justitie andermaal vroegtijdig naar Someren vertrokken; de instructie wordt met ijver voortgezet.

Dezen morgen is alhier, onder geleide van vier lanciers en twee marechaussées, gevankelijk binnen gebragt de persoon van *Peter Bakermans*, koopman, wonende te Someren, als verdacht van de door het domein-bestuur ingezamelde tienden in brand gestoken te hebben, althans van medepligtigheid daaraan.»

— Onlangs werd het berigt medegedeeld, dat een persoon te Utrecht zou getracht hebben verscheidene vergulde halve guldens voor gouden tien-guldenstukken uit te geven. Ten gevolge daarvan zal het misschien vele lezers niet ongevallig zijn, wanneer men hen op eenige kenteekenen, waardoor voormelde stukken van gouden tien-guldenstukken te herkennen zijn, opmerkzaam maakt.

Vooreerst dient gelet te worden naar welke zijde de beeldtenis gekeerd is. Terwijl men op de gouden munten van Z. M. *Willem I* de beeldtenis naar de linkerzijde gerigt ziet, is zulks op de gouden munten van Z. M. *Willem II* niet het geval: daar ziet het beeld naar de regterzijde. Op de zilveren munt daarentegen is het beeld naar de linkerzijde. Wanneer men dus voor een tien-guldenstuk een muntstuk ontvangt, waar de beeldtenis van Z. M. *Willem II* naar de linkerzijde gerigt is, weet men dat het geen echt stuk kan zijn. Dit kenteeken is van alle het gemakkelijkst te onderkennen. Wanneer men zich maar in het geheugen prent, dat alhier, even als in vreemde rijken plaats vindt, bij troonsopvolging, de beeldtenis des vorsten naar eene andere zijde gekeerd wordt, en bij de *gouden* munten, *onder dezelfde regering*, de beeldtenissen naar de tegenovergestelde zijde van die op de *zilveren* munten gerigt zijn.

Een ander kenteeken (dat echter alleen in het oog valt, wanneer men in de gelegenheid is beide stukken nevens elkander te plaatsen) is, dat het beeld op het tien-guldenstuk grooter dan op den halven gulden is.

Verder kan opgemerkt worden, dat er in 1846, 1847 en 1848 geene gouden tien-guldenstukken gemunt zijn, en dat het kleine aantal tien-guldenstukken, met de beeldtenis van Z. M. *Willem II* geslagen, voor muntmeesterteeken (links van het wapen) geen zwaard, zoo als de tegenwoordige halve guldens, maar eene lelie voeren.

Voorts moet op den rand gelet worden. Bij de vergulde tien-guldenstukken te Utrecht uitgegeven, had men den kartelrand afgedraaid, en het randschrift: *God zij met ons*, daarvoor in de plaats gesteld; het verschil van letters met de echte tien-guldenstukken was vrij merkbaar. Voorts zijn de halve guldens zigtbaar dikker, terwijl het gewigt, zelfs bij het voelen op de hand, merkbaar verschilt; zijnde het gewigt der gouden tien-guldenstukken 6 w. 729 en dat der halve guldens slechts 5 w.

Eindelijk nog kan men melden, dat het wegnemen der letters 50 C. onder het wapen en het veranderen van ½ in 10, bij de stukken te Utrecht uitgegeven, niet had plaats gehad, zonder, bij eene slechts eenigermate aandachtige beschouwing, gemakkelijk in het oog te vallen.

Buitenlandsche berigten.

Turkije. — Brieven uit Konstantinopel, van den 5, melden, dat de turksche en russische troepen gemeenschappelijk in de opgestane Donau-Vorstendommen de orde zullen herstellen. Een corps van 15,000 man is tot het bezetten van Klein Wallachye bestemd. De Russen verlangden de wederbenoeming van vorst *Bibesco*. Men vermeende dat zij tegen den 15 of 16 in Bucharest zouden binnenrukken. Hun getal werd, waarschijnlijk overdreven, als 100,000 bedragende, opgegeven.

Rusland. — De berigten, nopens de *cholera*, zijn nog steeds niet geruststellende. De ziekte breidt zich meer en meer in de verschillende districten uit, ofschoon in sommige met weinig hevigheid. Tot den 14 bleven te St. Petersburg 3972 personen in behandeling. Dien dag waren 651 gevallen bijgekomen: er stierven 409 en genazen 279. Van den 1 tot den 8 waren door de ziekte aangetast 6720, en overleden 3617 personen. Te Moskau neemt de epidemie af.

Duitschland. — In de zitting van het parlement, van den 22, gaf het rijksministerie aan de vergadering kennis, dat het, zoodra men voltallig was, een op de vrijheid, eer en onafhankelijkheid van Duitschland gegrond programma zijner buitenlandsche staatkunde zou bekend maken, en dat het ook plan had, de fransche republiek te erkennen.

Vervolgens overgaande tot de orde van den dag, heeft de vergadering besloten af te zien van het plan, om aan Rusland inlichtingen nopens zijne krijgstoerustingen te vragen, maar van den anderen kant het rijksministerie te magtigen, aan de oostelijke grenzen van Duitschland eene genoegzame strijdmagt bijeen te trekken, ten einde voor alle mogelijke aanvallen gedekt te zijn.

Oostenrijk. — Volgens schrijven uit Weenen, van den 21, had men aldaar per telegraaf de tijding ontvangen, dat de staat van beleg te Praag den vorigen dag opgeheven was.

Pruissen. — De commissie voor de constitutie is thans zoo verre met hare taak gevorderd, dat binnen weinige dagen de beraadslagingen daarover in de constitutionnele vergadering verwacht kunnen worden.

Zwitserland. — Den 19 heeft de groote raad van het kanton Bern het ontwerp der nieuwe Bonds-constitutie van Zwitserland, met 146 tegen 40 stemmen aangenomen.

Italie. — Uit Italie wordt gemeld, dat de 4000 Oostenrijkers, die naar Ferrara waren gekomen, bij hunnen aftogt 400 man hebben achtergelaten, die alle vaartuigen op de Po wegnamen en het omliggende land verwoestten. Het geheele korps is gekampeerd tusschen St. Marie Madeleine Occahcobello. Het schijnt zich niet te bevestigen, dat een aanzienlijk korps Piemontezen op weg was naar Boudena of bereids daar was aangekomen. Een gerucht zegt, dat het Piemontesche korps van den generaal *Bava*, het oostenrijksche korps van den generaal *Lichtenstein*, heelwelk van Ferrara kwam, heeft ontmoet en daarmede slaags was geraakt. Zoodra *Karel Albert* den togt der oostenrijkers naar Ferrara vernam, zond hij 6000 man en 16 stukken geschut derwaarts, om de aanvallers terug te drijven.

Frankrijk. — De staat van beleg, in welken Parijs sedert de jongste Junij-revolutie verkeert, zal eindelijk, naar men verzekert, binnen drie of vier dagen, door den generaal *Cavaignac* opgeheven worden. De dagbladen, van gouvernementswege geschorst, en waaronder ook het dagblad *la Presse*, van den heer *Emile de Girardin*, zullen alsdan op nieuw in het licht verschijnen.

— Den 8 of 10 Augustus zal de commissie uit de nationale vergadering het ontwerp van constitutie aan het oordeel dier vergadering onderwerpen.

— Men zal binnen kort overgaan tot de voltooijing van het Louvre. Eene maatschappij heeft zich bereid verklaard, het geld voor te schieten en het geld terug te krijgen uit een onroerend goed der kroon.

— In de zitting der Nationale vergadering van den 24 Julij werd de leening, door den minister van financien aangevraagd, bijna zonder beraadslaging, toegestaan. Deze leening zal geschieden in 5 pCts. tegen den koers van 75,25 c. De minister heeft verklaard, dat door het verminderen van het bedrag der certificaten van borgstelling der leening van 1847, bedragende 19 millioen, de prijs van de nieuwe leening slechts in wezenlijkheid 65 fr. was, maar dat het hem onmogelijk was, om hoogeren koers te verkrijgen; dat hij zich tot de engelsche kapitalisten gewend had, maar dat men hem ongeloofelijk lage prijzen had geboden. De spoorweg van Lyon was door den Staat aangekocht tot den prijs van 7 fr. 20 c., in 5 pCts. rente per aandeel.

— De commissie, belast met het onderzoek van eene aanvrage van crediet van den minister van binnenlandsche zaken, ten behoeve der mobile garde, heeft, na dezen minister gehoord te hebben, besloten voor te stellen, van de mobile garde slechts 25 bataillons, elk 650 man sterk, te vormen, en de kavallerie der garde eene gelijke plaats onder het leger te doen bekleeden. Door dit besluit zou den Staat eene bezuiniging van 3,100,000 frs. aangebragt zijn en het aangevraagde crediet tot 5,000,000 frs. verminderd worden.

— De generaal *Oudinot*, chef van het leger der Alpen, heeft bevel ontvangen, om naar zijn hoofdkwartier te Grenoble te vertrekken. De questie van interventie is niet beslist, maar men wil zich gereed houden voor elk mogelijk vooral.

— Een der mobile gardes, *Georges*, die slechts 18 jaren telde en wegens zijne betoonde dapperheid in de Junijdagen gedecoreerd geworden was, heeft zich eergisteren te St. Cloud verdronken.

Mengelwerk.

Klitten.

Sedert de man, die zoo graag ons nog eens zou willen redden, is afgetreden van het standpunt, van waar hij (*men*) alles beter kon overzien, is geen rede meer goed, die niet ten minste eenmaal standpuntig is. De minister van justitie plaatst op 11 Mei den Koning op een «exceptioneel standpunt». De vice-president van de Y-8-club vindt dezer dagen, dat prins *Hendrik* op een «moeijelijk standpunt» staat; en de minister van binnenlandsche zaken gaat uit van het standpunt, dat de regering niet weet wat zij met de Maatschappij van Weldadigheid doen zal. — Die zoo hard van stal durft gaan, moet wel een heel gedecideerd man zijn.

Het *'s Gravenhaagsche Dagblad* van 19 Julij laat den Koning bij zijne aanspraak aan de Luxemburgers spreken van hunnen «terugkeer *in* hunne haardsteden».

De Hooge Raad besliste bij arrest van 18 Februarij ll., *Weekblad van het Regt*, n°. 930, dat het niet bewezen was «dat de procureur, *vóór* de uitvoering van zijnen last, heeft geweten, dat zijn lastgever *kort daarna* was overleden». Zoo'n domme procureur!

DE CHATEAUBRIAND.

(VERVOLG. Zie n°. 52, 53 en 59).

Derde lezing.

Wij achten het niet noodig den lezer te waarschuwen, dat wij niet anders geven dan de vorm- en kleurlooze schets van het schoonste werk des heeren *de Chateaubriand*. Hetgeen wij verhalen, is ons slechts van hooren zeggen bekend; deze gansche groote geschiedenis van een groot man, die in alle zijne kracht en levendigheid tot anderen gekomen is, hebben wij slechts als 't ware door terugkaatsing, door een naspreken en dus zeer verminkt en onnaauwkeurig vernomen. Echter is het altijd zeker dat de belangstelling in de Gedenkschriften van den heer *de Chateaubriand* zoo levendig is, dat men, wat er overigens ook van zij, dank zal weten dat men reeds zoo geruimen tijd van te voren, eenige bijzonderheden uit verneemt, die zoo veel bekoorlijkes en eenvoudigs hebben, indien men ze, zoo als hier, van hun oorspronkelijk omhulsel en, om zoo te spreken, van hun maagdelijk tooisel ontdoet. Begeven we ons dan weder tot onzen held, ter plaatse waar wij hem gelaten hebben.

Wij hebben hem verlaten in een rijtuig, in gezelschap eener schoone jonge dame, toen hij voor de eerste maal naar Parijs ging; hij, onschuldige en schroomvallige jongeling, die zich ongetwijfeld geen begrip kon vormen van de zeden, die hij zou zien, zoo schroomvallig inderdaad, dat, gedurende deze lange reis, zijne togtgenoote, die dacht dat ze met een militair reisde, zelf niet eens den schoolknaap vond. Zij was dan ook naauwelijks aangekomen, of de jonge tweede luitenant werd met eene zeer flaauwe en zeer bespottende buiging begroet, welke buiging waarschijnlijk moest beteekenen: *Laat de dames maar links liggen en studeer trouw mathesis!* Maar welke knappe, schroomvallige en regtgeaarde jongeling is niet, ten minste ééns in zijn leven, op die wijze begroet geworden.

Parijs brengt meestal twee geheel tegenstrijdige uitwerkselen te weeg op de jongelieden, die het bezoeken. De jeugdige officier had, hij mogt dan nog zoo bloode of mijmerende zijn, zoodra hij in de groote stad kwam, zijne schoonste droomerijen moeten vaarwel zeggen. Vaarwel dierbare poëzij! Denk er toch maar eens aan dat hij gelogeerd was in de *Rue du Mail*, in het *Hôtel de l'Europe*, in een klein kamertje, geheel alleen te midden van het geraas en het bont gewoel van Frankrijks hoofdstad.

Gelukkigerwijze kwam, op het oogenblik van zijne grootste eenzaamheid, zijn oudste broeder binnen, die hem teederlijk omhelsde en aanstonds met zijne familie en vrienden, met den heer *de Malesherbes* en de letterkundigen, met Parijs en Versailles, met de stad en het hof in kennis bragt.

De heer *de Malesherbes* is de eerste man, die den jongen *François de Chateaubriand* begrepen en zich zijner aangetrokken heeft. Sedert dien tijd heeft de heer *de Chateaubriand* hem eene dankbaarheid betoond, die niet minder groot was dan de eerbied, welken hij voor 's mans deugden koesterde. «De betrekkingen, die er tusschen zijne familie en de mijne bestonden, verschaften mij dikwijls het geluk hem te naderen. Het scheen mij, dat ik sterker en vrijmoediger werd in 't bijwezen van den deugdzamen man, die, te midden van het bederf der hoven en niettegenstaande den hoogen rang, dien hij bekleedde, braafheid, gulheid en den moed des vaderlanders had weten te bewaren. Ik zal mij nog lang onze laatste bijeenkomst herinneren. Ze had op zekeren morgen plaats; ik vond hem bij toeval alleen bij zijne kleindochter. Hij begon mij over *Rousseau* te spreken met eene ontroering, die ik maar al te zeer deelde. Ik zal nooit den eerbiedwaardigen grijsaard vergeten, den grijsaard, die zich wel verwaardigde, mij raad te geven, toen hij sprak: «‹Ik doe verkeerd met u over die zaken te onderhouden, ik moest u liever aanraden de vurigheid van ziel, die onzen vriend zoo veel kwaads berokkend heeft, te matigen. Ik was vroeger even als gij, de onregtvaardigheid vond in mij een warm bestrijder; ik heb zoo veel goeds gedaan, als maar in mijn vermogen was, zonder ooit op de dankbaarheid der menschen te rekenen. Gij zijt jong, gij zult veel zien; mij blijft weinig tijd van leven over.›» Ik voeg er niet bij, hetgeen de uitboezeming van een vertrouwd onderhoud en de openhartigheid van zijn karakter er hem deden bijvoegen; het hartverscheurend gevoel, dat zich van mij meester maakte, toen ik hem verliet, scheen mij van toen af een voorgevoel te zijn, dat ik hem nimmer zou terug zien!

«De heer *de Malesherbes* zou slank van leest zijn geweest, indien zijne verzwakte gezondheid hem niet belet had, zich in zijne gansche lengte voor te doen. Hetgeen men met verwondering in hem opmerkte, was de kracht, waarmede hij zich in hoogen ouderdom nog uitdrukte. Indien gij hem zoo zwijgend zaagt zitten, met zijne oogen die een weinig ingedrukt waren, met de wenkbraauwen die een weinig grijs begonnen te worden en met dat goedig uiterlijk, zoudt gij hem gehouden hebben voor een dier eerwaardige mannen, die door *Lesueur's* penseel zijn gemaald. Maar raakte men gevoelige snaren aan, dan verhief hij zich met de snelheid des bliksems, zijne oogen gingen oogenblikkelijk open en werden al grooter en grooter. Naar de warme taal, die van zijne lippen stroomde, zoudt gij gemeend hebben, een jongeling te midden van 't bruissen zijns leeftijds te zien; maar aan zijne bloote kruin, aan de woorden, die wat onduidelijk werden uitgesproken, omdat hij zijne tanden verloren had, zoudt gij den zeventigjarigen grijsaard hebben herkend. Dit contrast intusschen verdubbelde het bekoorlijke van zijn omgang, want de aanblik is ons lief van 't vuur, dat 's winters knappert, als de sneeuw daar buiten heenstuift.

«De heer *de Malesherbes* heeft zijn naam in geheel Europa beroemd gemaakt; maar de verdediger van *Lodewijk XVI* is niet minder bewonderenswaardig geweest in de andere tijdvakken zijns levens, dan in de laatste jaren, die het zoo glorierijk bekroond hebben. Hij was de beschermer der letterkundigen: de wereld is hem de *Emile* verschuldigd, en men weet, dat hij, behalve de maarschalk *de Luxembourg*, de eenige regtgeaarde man is, dien *Jean Jacques* opregtelijk lief had. Verschillende malen deed hij de poorten der Bastille opengaan; hij alleen weigerde zijn inborst naar ondeugden der grooten te plooijen en kwam ongeschonden van de plaatsen terug, waar zoo velen anderen hunne deugd gelaten hadden. Sommigen hebben hem verweten, dat hij zich inliet met hetgeen men noemt *de beginselen onzer dagen*. Indien men onder beginselen onzer dagen verstaat het haten van misbruiken, ja, dan was de heer *de Malesherbes* zeker schuldig. Wat mij aangaat, ik wil gaarne bekennen, dat, indien hij slechts een goed en opregt edelman, gereed om zich voor zijn heer en koning op te offeren, geweest ware en liever zijn toevlugt tot zijn degen dan tot zijne godsdienst genomen had, dat ik hem dan eene opregte achting toegedragen; maar aan anderen de zorg zou gelaten hebben zijn lofredenaar te zijn.»

Uit de deftige gezelschaps-kringen van den heer *de Malesherbes*, begaf de jongeling zich al spoedig naar de meer toegankelijke plaatsen, waar zich de letterkundigen van dien tijd ophielden. Vreemd verschijnsel! Van den beginne af had hij zich met den heiligen grijsaard op gemeenzamen voet bevonden, en nu stond hij daar verlegen en bevende voor eenige mannen van letterkundige vermaardheid, die hij later op hunne regte en weinig beteekenende waarde leerde schatten. Niet zonder glimlagchen vindt men in de *Essai sur les révolutions* de nog levendige trekken van de eerste geestvervoering des schrijvers terug, maar sedert dien tijd heeft die geestdrift eene aanmerkelijke wijziging ondergaan, om niet te zeggen, dat ze geheel is uitgedoofd. Hoe vele groote mannen heeft hij in dien tijd bijgewoond! Den heer *de Fontanes*, den hertog *de Nivernois*, den ridder *Bertin*, den heer *Le Brun*, den ridder *de Parny*, toen koningsgezinde en tegelijk christen, die den *Oorlog der Goden* nog niet op het altaar der furiën had uitgeworpen; *Champfort*, dien hij bij de wijzen van Griekenland vergelijkt, *Champfort*, wiens *blaauwe oogen bliksemstralen schoten*; en vooral ook *Flins*, den heer *Flins* dien ik geen naam weet te geven, een grooten dichter van den dag, dien hij den beroemden *Flins* noemt. Niets zoo bevallig als deze letterkundige schildering in zijne Gedenkschriften. «*Epimenides*,» roept hij uit, «heeft zijne schatting aan den heer *Flins* betaald, door hem het onderwerp voor zijn tooneelspel te verschaffen.» De heer *de Chateaubriand* heeft daar eene uitnemende verklaring gegeven van de bewondering, die hij dienzelfden heer *Flins* toedroeg. «Zou men niet meenen» zegt hij, «een dier koddige aanspraken, die *Diderot* in de geschiedenis der beide Indiën, onder den naam van den abt *Raynal* invoerde, te lezen.» «O oever van Aajing! gij zijt niets, maar gij hebt *Elise* het levenslicht geschonken!» Van de stad gaat gij naar 't hof. De jonge edelman moest volstrekt aan het hof worden voorgesteld. Om voorgesteld te worden, nu, moest men militair zijn en minstens den rang van kapitein bekleeden. Zijn broeder, die niet in dienst was, had in de koninklijke karossen geen plaats mogen nemen, en de eer der familie vorderde toch, dat ten minste aan één hare leden die onderscheiding zou te beurt vallen. *François de Chateaubriand* was echter niets meer dan tweede luitenant der infanterie van het regiment van *Navarre*; men bevorderde hem tot kavallerie-kapitein, en onder dien titel zag hij koning *Lodewijk* XVI van aangezigt tot aangezigt.

(*Vervolg hierna.*)

LAATSTE BERIGTEN.

Duitschland. — Opmerkelijk is de verandering van toon van het *Keulsche Dagblad* omtrent Rusland.

«Wij moeten het erkennen (zegt het), in den beginne hebben wij met zoo vele anderen een' oorlog met Rusland gewenscht, en er menig maal op gedoeld, en nu nog, nadat wij daarover van verschillende kanten zijn aangevallen, kunnen wij daaraan nog zonder schaamte of berouw herinneren. Wij wenschen het nu niet meer; de magt der tijden heeft ons gedwongen dat verlangen te laten varen. Met anderen is het gegaan als met ons en we kunnen andere stemmen in onze plaats doen hooren: «In dien tijd scheen het,» zegt bijv. de *Duitsche Zeitung*, «dat de zoo hevige beweging op de Russische grenzen zich verder zou uitstrekken, en dat zij eigen inwendige hagchelijke toestand de beste gelegenheid zou aangeboden hebben om zijne bovenmatige magt te fnuiken. In dien tijd was het aanzien der Pruissische dynastie en regering nog niet zoo diep gezonken en Oostenrijk niet zoo verontrust als thans. Toen geloofden wij dat onze verdedigingsmiddelen zich in beteren toestand bevonden, thans zien wij ons in die meening bedrogen. Toen wisten we nog niet dat een klein volk met een paar schepen ons maanden lang in het Noorden kon uitsliepen en dat Italiens verachtelijke soldatenhoop het onder eenen *Karel Albert* zou gewaagd hebben aan de oostenrijksche monarchie de spits te bieden. Wij wisten uit de stemming der Oostelijke provincien en zoo vele verschijnselen in het Noorden en Zuiden nog niet dat de oorlogzuchtige geest bij ons meer een wensch dan een feit is. Toen vergaten wij gaarne, ofschoon het ons best bekend was, dat de nationale haat der Polen grooter is tegen ons dan tegen Rusland. Wij wisten niet dat Frankrijk zijne socialistische proefneming zoo spoedig zou overwinnen en zoo spoedig zou genoodzaakt worden krijgsbezigheden voor zijn proletariaat te zoeken. Wij wisten ook toen nog niet dat onze republikeinen den vreemdeling met zoo veel bereidwilligheid de handen zouden toereiken. Eindelijk nog, wij wisten niet dat het poolsche republicanisme zich, zoo zeer als wij het sedert duidelijk bespeurd hebben, met alle mogelijke republicanisme solidair verbonden had, dat het poolsche vraagstuk een partijmiddel geworden is ter bestrijding van de Monarchie en ter bevordering van republikeinsche strekkingen.» En, voegen wij hier nog bij, wij geloofden dat de Polen een grooter moreel gewigt op de schaal moesten leggen en dat hun opstand den stempel van grootere zedelijke waarde zou dragen. De schillen zijn ons van de oogen gevallen; wij vreezen den krijg niet, maar willen, zoo lang men ons met rust laat, den vrede met de gansche wereld, ja zelfs met Rusland.»

— Men schrijft uit Berlijn van den 23 Julij: Men verzekert ons, en dat wel uit de beste bronnen, dat op Maandag, 24 Julij, de minister *Arago door den Koning in Charlottenburg zal ontvangen worden*. Daaruit zou men opmaken dat de Fransche republiek reeds door Pruissen erkend is.

— Berigten uit Altona van 22 Junij melden, dat de *vredesonderhandelingen op nieuw begonnen*, de Engelsche gezant *Wynn*, de Zweedsche gezant, baron *Bagesheim* en de generaal *van Oxholm* met den kamerheer *van Reedz*, zijn met de stoomboot *Hertha* naar Tnoyboi afgereisd, om zich van daar naar het Pruissische hoofdkwartier te begeven, en nieuwe onderhandelingen over den vrede aan te knoopen. Echter schijnt men zelf in Denemarken weinig hoop te koesteren op het gelukken van die zending, daar de deensche nieuwspapieren berigten dat de zweedsche troepen in Faaborg last hebben bekomen om zich tot den marsch gereed te houden.

— Te Frankfort zijn den 20 brieven ontvangen die mededeelen dat de Rijksbestuurder Aartshertog *Jan* reeds den 23 Julij weder van Weenen zal afreizen om naar Frankfort terug te keeren, waar hij den 26 daaraanvolgende zou aankomen.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.